

STILTE EN RUST WAARDEREN IN EEN ACTIEF VLAANDEREN

Stilte en rust lijken niet meteen de meest voor de hand liggende prioriteiten voor de nieuwe Vlaamse regering. Maar hier en daar beginnen beleidsmakers het belang ervan in te zien. Een groep geëngageerde Vlamingen hoopt dat de komende Vlaamse regering hierop voortbouwt en stilte en rust een plaats geeft in het regeerakkoord.

Stilstaan om vooruit te gaan

Met hoeveel hardwerkende burgers haasten we ons op de snelweg om elders tot een welverdiende rust te komen? Voor de honderden onderhandelaars, experts en lobbyisten die vandaag meeschrijven aan het verhaal van een volgende Vlaamse regering lijken stilte, rust en ruimte niet meteen aan de orde. Een actief Vlaanderen kan toch niet stilstaan? En toch: ook beleidsmakers hebben meer dan ooit baat bij rust en ruimte om helder te reflecteren over wat duurzaam bijdraagt tot ieders leefkwaliteit. Een gunstig ogenblik om even stil te staan bij de voorbije regeerperiode met zijn beloftevolle aanzetten voor een sectoroverschrijdend stilte- en rustbeleid voor de komende jaren.

Zo was er een minister van Volksgezondheid, Welzijn en Gezin die eind 2008 aan de rand van een stil gebied in het Antwerpse Bornem honderdtwintig betrokkenen samenbracht om na te gaan hoe stilte en rust als hefboom kunnen dienen voor een preventief gezondheids- en welzijnsbeleid. Velen koesteren vandaag de waarde van stilte in het eigen leven, omdat het hen verbindt met de eenvoud van de dingen, omdat stilte voor hen losstaat van problemen en oplossingen, los van het therapeutische en het gemedicaliseerde (over)aanbod. Er was ook een minister van Leefmilieu die het 'kwaliteitslabel stiltegebied' ontwikkelde, dat lokale besturen aanmoedigt om waardevolle geluidslandschappen voor de toekomst te vrijwaren. Als inspiratiebron geldt het Stiltegebied Dender-Mark op de grens van Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen dat als eerste stiltegebied officiële erkenning geniet. Het kwaliteitslabel gaat niet uit van regels, het legt bewoners of bezoekers geen beperkingen op. Wel stimuleert het een respectcultuur waarin het noodzakelijke maatschappelijke debat kan groeien over allerlei vormen van overlaster in onze kleine, actieve regio waar mobiliteit, bewoning en tal van conflicterende vrijetijdsprijktijken almaar intenser zullen worden.

Vanuit die zeldzame, eeuwenoude cultuurlandschappen groeit geleidelijk een maatschappelijk draagvlak voor een multidisciplinaire stilte- en rustwerking. Dit is veel diepgaander dan allerlei regelgeving die van bovenaf wordt opgelegd. Enkele lokale actoren zijn zich bewust van de gemeenschapsvormende potenties hiervan. Zij bereiden zich dan ook voor om het pilootproject van Dender-Mark na te volgen.

Een brede stilte- en rustwerking waarin overheden en burgers samenwerken, kan echter niet gedijen vanuit strijd of contestatie. Het platteland waar stilte en rust nog te vinden zijn, vormt de spontane vertrekbasis om een positieve dynamiek voor heel Vlaanderen op gang te brengen en te versterken. Vanuit de stille eenvoud van alledag, vanuit die gave, karaktervolle plekken verspreid over het land waar mensen op verhaal kunnen komen.

Stilte-kwaliteit is overal, van niemand en van iedereen

Er was een minister van Cultuur die het verband tussen stilte en (immaterieel) cultureel erfgoed in zijn ontwikkelingsgericht erfgoedbeleid praktijkgericht liet onderzoeken. Wat kan bijvoorbeeld de culturele betekenis van stilte als erfgoed zijn? Kan een publieksgericht beleid rond aloude cultuurlandschappen los gezien worden van de waardering die mensen er in het leven van alledag aan toekennen? Bovendien bracht de culturele invalshoek aan het licht dat stilte niet bereikbaar is in de buitenruimte als zij niet reso-neert met stilte in de innerlijke ruimte. Als ik niet open en stil ben in mezelf, kan ik de weldadige stilte in mijn omgeving niet beleven. Juist die 'cultuurbrug' is vandaag cruciaal: de brug naar de innerlijke stilte. Heel wat kunstenaars of creatieve mensen kunnen hierover meespreken. Platteland of stad maakt dan geen verschil meer. Stilte-kwaliteit is overal, is van niemand én van iedereen. Een stilte- en rustwerking kan aantonen hoe de onderstroom van innerlijke stilte mensen verbindt over levensbeschouwelijke en historisch gegroeide culturele verschillen heen.

Er was een minister van Plattelandsbeleid, tevens minister-president, die zich liet adviseren door een themagroep 'Stilte en rust als collectieve waarde'. Deze ontwikkelde voorstellen om rust en stilte op het platteland te stimuleren. Van daaruit lanceerde de minister in 2008 een oproep. Dankzij die impuls nemen tal van gemeenten, vormingsinstellingen en organisaties het initiatief om een eigen stilte- en rustwerking gestalte te geven. Dit gebeurt met lokale praktijkgemeenschap-

pen die stille plekken in de buurt waarderen en zorgzaam ontsluiten voor de huidige en komende generaties. Hieruit zal geleidelijk een oriënterende stilte-atlas ontstaan, waar alle Vlaamse steden en gemeenten aan kunnen deelnemen. Zo komt een handzaam werkinstrument beschikbaar voor zorgverstrekkers, cultuurdiensten, erfgoedwerkers, scholen en vormingsinstellingen...

Wat kan een visionaire Vlaamse regering doen? Temidden van een vooral op productie, consumptie en versnelling gerichte maatschappij bieden stilte en rust opnieuw ruimte om in contact te treden met waarden die verdieping en ontmoeting mogelijk maken. Een overheid die gelooft in de veerkracht en de creativiteit van mensen, dient daartoe ook de voorwaarden te scheppen. De voorbije jaren is er kennelijk op alle niveaus interesse om hierrond samen te werken. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voorspelt dat depressie tegen 2020 wereldwijd de tweede grootste ziekteoorzaak zal zijn. Hierover piekeren helpt niet. Sensibiliserende en coördinerende acties rond stilte en rust voor de komende vijf jaar inschrijven in een nieuw Vlaams regeerakkoord helpt wel.

Leo Bormans (hoofdredacteur Klasse), **Piet Buysse** (burgemeester Dendermonde), **Joris Capenberghe** (docent), **Raymond Lemaire** (International Centre for Conservation KU Leuven), **Marc Colpaert** (Centrum voor Intercultureel Management en Interculturele Communicatie KH Mechelen), **Martine Coppeters** (directeur Vormingplus Kempen), **Miek De Kepper** (directeur Locus), **Niek De Roo** (expert platteland West-Vlaamse Intercommunale), **Patrick Hanjoul** (directeur Bond Zonder Naam), **Piet Jaspert** (voorzitter Open Monumentendag), **Eric Lanckswert** (eerste auditeur Raad van State), **Edel Maex** (psychiater), **Ignace Schops** (directeur Regionaal Landschap Kempen en Maasland), **Erik P.A. Stevens** (directeur Psychiatrisch Centrum Sint-Jan de Deo Gent), **Dirk Sturtewagen** (coördinator Centrum Waerbeke), **Koen Stuyven** (stedenbouwkundige architect Vectris cvba), **Mark Suykens** (directeur VVSG), **David Van Reybrouck** (schrijver).

ONLINE
www.portaalvandestilte.be

DIVERSITEIT KOMT NIET ZOMAAR

Dat er op de onze arbeidsmarkt te weinig diversiteit is, los je niet op door de deur open te zetten voor buitenlandse universitair, zegt **NAIMA CHARKAOUI**. De toekomstige Vlaamse minister van Werk zou beter rekening houden met de allochtonen die hier nu al zijn.

Na de lectuur van het Oeso-rapport Migration Outlook 2009 was minister van Asiel en Migratie Annemie Turtelboom enkele dagen geleden even van haar melk. Het Oeso-rapport leert dat de kloof tussen zogenaamde allochtonen en autochtonen bijna nergens zo groot is als in ons land. Minister Turtelboom trekt hieruit de les om enkel papieren te geven aan mensen van wie je kunt vermoeden dat ze hier ook een toekomst hebben (lees: migranten met een universitaire diploma). Op deze discussie gaan we hier niet in. We willen het liever hebben over een Vlaamse bevoegdheid: de 43.000 niet-EU'ers en genaturaliseerde Belgen die officieel zijn ingeschreven als werkzoekend.

In bijna alle landen treft de economische crisis etnisch-culturele minderheden harder dan de autochtonen. Maar in België zijn ze verhoudingsgewijs nog een stuk slechter af. Onder meer, stelt de Oeso, 'omdat ze contractueel minder goed beschermd zijn en omdat ze worden getroffen door een selectief aanstellings- en ontslagbeleid'. De crisis 'annuleert ook de vooruitgang op de arbeidsmarkt die de immigranten de laatste jaren geboekt hadden'. Nochtans zijn het die mensen die nu aan de deur gezet worden, die straks onze welvaart moeten redden. Tegen 2015 zal het aantal personen dat met pensioen gaat groter zijn dan de instroom in de werkende bevolking, een verschijnsel dat vele jaren zal aanhouden. Nu al behoort drie op de vier werkzoekenden tot een zogenaamde kansengroep (50-plus, arbeidshandicap of allochtone origine). De volgende minister van Werk zal waakzaam moeten zijn om te voorkomen dat de verslechtering van de arbeidsmarkt voor etnisch-culturele minderheden het herstel van de economie in gevaar brengt wanneer de groei weer inzet. De aftredende minister van Werk heeft veel inspanningen gedaan om de tewerkstelling van etnisch-culturele minderheden te verbeteren. Allochtone werkzoekenden werden geconfronteerd met de sluitende aanpak van het activeringsbeleid, een streng maar rechtvaardig verhaal van rechten en plichten. Werkgevers hing men veel spreekwoordelijke wortels voor. Financiële impulsen tot 10.000 euro ontvingen bedrijven om zichzelf open te stellen voor diversiteit en de drempels in hun aanwervingsbeleid op te ruimen (diversiteitsplannen). Vakbonden, werkgeverskoepels en economische sectoren konden putten uit een legertje aan consultants en een pak middelen om bedrijven hierbij te ondersteunen. Een echt succesverhaal werd het niet: nog steeds voert de overgrote meerderheid van de bedrijven geen diversiteitsbeleid.

De nota-Peeters vermeldt gelukkig — net als het Pact

Die mensen die nu aan de deur gezet worden, moeten straks onze welvaart redden

2020 — alvast evenredige arbeidsdeelname van minderheden als belangrijke doelstelling. De voorbeeldfunctie van de overheid wordt terecht versterkt. Maar welke middelen zal men inzetten voor de privésector? Een duurzame investering in diversiteit en gelijke kansen op de arbeidsmarkt is geen overbodige luxe, al wordt dat in tijden van budgettaire krapte jammer genoeg door sommigen wel zo gezien.

Het antwoord kan wel eens eenvoudiger zijn dan velen denken. En neen, dan spreken we niet meteen over quota. Verplicht een diversiteitsbeleid voor alle grote en middelgrote bedrijven en organisaties die overheidsopdrachten uitvoeren of die het gros van hun werkmiddelen als subsidies van de belastingbetaler ontvangen. Stimuleer bovendien bedrijven die overheidsopdrachten uitvoeren, effectief via bestekken en contracten tot het professionaliseren van hun personeelsbeleid. Dit is net zo min een vorm van betutteling of dirigisme als het verstrekken van opleidingen op de werkplek dat is. Integendeel: het gebruik van sociale clausules is een efficiënt gebruik van overheidsmiddelen. In vele Europese landen zijn dergelijke clausules sterk ingeburgerd. Per slot van rekening gaat het om het geld van de belastingbetaler. Vél geld: alleen al de lokale besturen kopen jaarlijks voor meer dan 33 miljard euro aan goederen, diensten en werken. In tijden van crisis mag belastinggeld gerust wat opbrengen. Ook op sociaal vlak.

Naima Charkaoui is directeur van het Minderhedenforum.